

Приватні навчальні заклади Великобританії можна також класифікувати залежно від характеру релігійного виховання. Підкреслимо, що британці не нав'язують вихованцям-іноземцям свою релігію, особливо якщо в дитини інша віра. Відвідини щоранкових і недільних служб у шкільній церкві – це традиція, що склалася протягом багатьох століть, ритуал, який треба поважати. Такі відвідини обов'язкові, якщо тільки це не суперечить переконанням школяра.

Критерієм класифікації сучасних приватних шкіл Великобританії можуть стати, на наш погляд, також програми навчання, ступінь їх орієнтації на потреби кожної окремої дитини. У такому разі всі приватні навчальні заклади можна поділити на загальноосвітні, на школи для дітей зі спеціальними потребами тощо.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження свідчить про різноманіття приватного сектору в сучасній Великій Британії та дає змогу виділити найбільш типові критерії класифікації приватних шкіл, як-от: залежно від часу перебування дітей у школі, статті та віку вихованців, їхнього віросповідання, рівня освіти, що надають навчальні установи тощо.

Література

1. Абакумова И.А. Организационно-педагогические основы деятельности английского частного пансиона : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : 13.00.01 / И.А. Абакумова ; Рост. гос. пед. ун-т. – Ростов н/Д., 1999. – 24 с.
2. Василенко К. Столпы британского образования / К. Василенко // Карьера. – 2002. – № 4. – С. 76–79.
3. Кодрле С.В. Развитие частных школ России и Великобритании как фактор государственного реформирования образования : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук / С.В. Кодрле ; [Кубан. гос. ун-т]. – Краснодар, 2007. – 25 с.
4. Коптелева Е. В поисках самого лучшего / Е. Коптелева // Обучение за рубежом. – 1999. – № 7 (8). – С. 12–15.
5. Кулик С. Частные школы-пансионы в Великобритании [Электронный ресурс] / С. Кулик // Паспорт в карьеру. – 1999. – № 7. – URL.

ЯЦЕНКО О.М.

ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ ГОСПОДАРЮВАННЯ Й УПРАВЛІННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Двадцять років незалежності принесли нашій країні ряд позитивних змін: відродження виборчих демократичних інститутів, розділення влади, відкриття кордонів, зміцнення ділових, наукових і духовних контактів з Європою та іншим світом. У державі відбувся перехід на нову систему економічного розвитку, що спирається на розвиток ринку, приватного підприємства й плюралістичну систему цінностей. Не на словах, а на ділі стала існувати свобода віросповідання, відновлено та побудовано тисячі храмів. Однак гострі політичні та економічні кризи, що роздирають країну, призвели до того, що більшість українців, які ще два десятки років тому покладали на незалежність великі сподівання, ставлять під сумнів свій вибір. Серед багатьох запропонованих шляхів виходу із ситуації, що склала-

ся, на нашу думку, не треба шукати екзотичних рішень. Достатньо було б переглянути глибинні світоглядні основи українського (руського) господарського мислення й звернутися до його автохтонного архетипу – християнського, православного. Необхідно вже сьогодні готувати суспільну думку до виявлення та поширення християнської економіки, яка може стати стратегією розвитку нашої держави в третьому тисячолітті.

Мета статті – розкрити умови підготовки майбутніх менеджерів на основі поєднання національного традиційного віросповідання й новітніх високих технологій.

Актуальним проблемам зв'язку економіки та релігійних (православних) цінностей приділяли увагу у своїх дослідженнях о. С. Булгаков, Н. Гвоздьов, О. Козирьов, Т. Коваль, О. Назарчук, С. Тарасович, О. Шведов, прот. В. Чаплін.

У попередні періоди людської історії в центрі національних соціальних систем було духовне ядро, яке оберігали політична та військова системи, а економіка була засобом підтримки їхньої життєздатності. Сьогодні ж ми спостерігаємо процес інверсії соціальних систем, коли економіка стає домінантою соціального розвитку, метою цього розвитку, перетворюючи сучасне суспільство на арену гонитви за прибутком. Це на очах руйнує родини, колективи, соціальні структури й державу. На наш погляд, причини цього закладені у світогляді більшої частини сучасного людства – в економічному матеріалізмі. В основі його лежить механістичний світогляд, який дійшов до нас з XVIII – XIX ст., й останні досягнення розвитку економічних наук за останні два з половиною століття. Ця філософія набула безумовної домінанти вже в середині XIX ст., завойовуючи все більше прихильників, хоча були відкриті значно складніші й глибші основи світобудови, а наука полинула в міждисциплінарні галузі досліджень, економічний матеріалізм практично безроздільно оволодів розумом людей на планеті, і, здається, не залишає для іншого способу мислення практично жодних шансів на успіх. Більше того, під впливом економічного матеріалізму у світі відбувається інтенсивний процес соціально-культурного занепаду. У результаті зміни шкали життєвих цінностей у більшості країн практично в усіх сферах соціального життя перевага віддається економічному розрахунку, який, у свою чергу, диктує не тільки економічні, а й політичні та соціальні рішення.

Отже, для подолання напруженої ситуації, що склалася в країні, на наш погляд, необхідно починати з вибору такої економічної моделі й соціально-економічної системи, котрі б сприяли подоланню економічного матеріалізму у свідомості більшості людей і долучали їх до духовних цінностей заради морального й фізичного здоров'я. Відмовившись від нав'язаного нам західного способу мислення, настав час звернутися до історично притаманної Україні релігії православ'я. “Православній церкві належить роль “менеджера культури”, тією мірою, якою вона має справу з глибинними етичними, культурними та релігійними установами” [1, с. 181]. Цінності, закладені й підтверджені тисячолітнім досвідом її існування повинні

лягти в основу формування ідеології, яка б поєднувала на суспільному рівні принципи соціальної справедливості, а на особистісному – принципи соціального служіння. Ця ідеологія, з одного боку, здатна орієнтувати суспільство і його членів на втрачені цінності колективізму, взаємовиручки, взаємодопомоги. А з іншого боку, суспільство повинно бути реальним, а не формальним гарантом реалізації прав і обов'язків громадян, де кожна особистість в ідеалі повинна виражати боговстановлений спосіб буття. Аналізуючи ці вимоги, можна окреслити християнські принципи господарювання й управління, які можуть і, на нашу думку, повинні лягти в основу соціально-економічної системи та відіграти свою історичну роль у справі її морального оздоровлення.

Перший принцип – морального співвідношення. Реалізуючи цей принцип, управлінцю, перш ніж складати бізнес-план, розраховуючи витрати і прибутки, беручи на реалізацію певні товари, доцільно поступитися більш прибутковою справою, якщо вона буде суперечити християнській моралі, і не брати гріх на душу. Також треба зазначити, що цілі масштабної підприємницької діяльності й великих господарських проектів повинні бути узгоджені із загальним завданням відродження національної економіки. Тут можна застосовувати не тільки методи декомпозиції цілей, а й будувати стратегії на базі інтегрування великих проектів, тобто використовувати методологію стратегічного планування знизу. Доречно також пам'ятати й по можливості відмовлятися від позиції виключно засудження аморальних вчинків та всіляко підтримувати й рекламувати позитивні приклади діяльності представників чесного бізнесу.

Другий принцип – вдячної підлеглості Промислу. Підлеглість у жодному разі не означає пасивність у справах, а навпаки, вона передбачає високу активність, що випливає з прислів'я: “На Бога здавайся, а праці сам не цурайся”. Однак отримані гарні результати не повинні викликати в ділових людей гордині й враження, що вони кращі та вищі за інших людей.

Ще один важливий для економіки християнський принцип можна назвати принципом причетності до усього навколишнього. Будь-яка людина відповідальна не тільки за своє життя та життя своїх близьких, а й за все, що створено Богом на землі. Для втілення цього принципу необхідно діяти відповідно до однієї з головних заповідей: “Возлюби ближнього твого, як самого себе”. У сучасному світі, на жаль, цією заповіддю нехтують або трансформують її таким чином, що під ближнім розуміють родичів, або людей, з якими пов'язані матеріальними інтересами. Православна церква ж вважає близькими тих, хто в цей момент знаходиться поруч, перш за все, тих людей, які потребують нашої допомоги. Звідси випливає необхідність уважного ставлення не тільки до своїх родичів, а й до ділових партнерів, підлеглих робітників і клієнтів, постачальників і покупців.

На цьому принципі будується взаємодопомога, співчуття до хворих і немічних. Цей принцип лежить в основі християнської благочинності. Особливо важливо про неї пам'ятати, коли справи йдуть з успіхом і постійно зростають обсяги реалізації товарів та послуг.

Безумовно, дотримання цих принципів може здаватися нездійсненним. Справа в тому, що, на відміну від матеріальних благ, засобів виробництва або грошей самих по собі, ринкова економіка – це система відносин, яка диктує окремим людям певні “правила гри”. Очевидно, що в умовах товарно-ринкового господарства відносини людей втрачають особистісний характер. Окремий підприємець, діючи за цими “правилами гри”, сам підлаштовується під них. Виконуючи господарську функцію підтримки й розвитку свого бізнесу, він завжди відчуває вплив і навіть залежність від системи принципів і пріоритетів, в умовах яких він повинен діяти. Ринковий пріоритет комерційного ведення господарства – це отримання прибутку. Тільки прибуток дає змогу забезпечити підтримку діяльності підприємства, тому уявити компанію, яка б не орієнтувалася на таку ринкову норму, важко. Але все ж таки, виходячи з принципів християнської етики, можна спробувати розмежувати коректні чи некоректні способи отримання прибутку.

Розглянуті принципи є досить універсальними, доповнюють специфічні риси національних традицій господарювання та управління й можуть допомогти всім працюючим у сфері економіки, де орієнтація на прибуток є не тільки нормою, а й заперукою виживання.

Яскравою ознакою переходу української економіки на ринкову систему в наш час стала поява менеджерів. Майже жодна організація чи підприємство не уявляє свого існування без представників цієї професії – фахівців з управління, до обов’язків яких входить уміння досягати поставлених цілей, використовуючи працю, інтелект і мотиви поведінки інших людей. Якісна підготовка фахівців з вищою освітою в галузі управління є суттєвим фактором досягнення стійкої конкурентоспроможності вітчизняних суб’єктів господарської діяльності в нових економічних умовах. Створення системи базових знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних засад системи управління організацією, формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь з управління функціональними підсистемами та елементами внутрішнього середовища організації на всіх стадіях її життєвого циклу, набуття вмінь щодо розробки та прийняття рішень є метою вивчення курсу “Менеджмент”. На нашу думку, в рамках цього курсу є всі умови для ознайомлення майбутніх менеджерів також і з можливостями управління організацією на засадах духовності та цінностей православного віросповідання. Використовуючи разом з останніми досягненнями у сфері управління принципи християнської педагогіки (принцип ненасилля, своєчасності, єдності педагогічних впливів, особистісного підходу, антропологічний, відповідальності, любові, смирення), ми пропонуємо включити такі теми до програми курсу “Менеджмент”:

1. Управління на засадах православних цінностей. Особливості управління крізь призму релігійного (православного) світогляду.

2. Проблеми виникнення етичних проблем та шляхи їхнього розв’язання під час прийняття управлінських рішень.

3. Використання в процесі комунікації принципів релігійного (православного) світогляду.

4. Системне розуміння економіки на основах християнських цінностей.
5. Керівник і його поведінка в ринковій системі.
6. Християнська етика праці.
7. Християнське розуміння власності та багатства.
8. Духовні засади бізнес-етики.

Висновки. Останні досягнення економічної науки та етика християнського господарювання й управління – дві сфери, поєднання яких під час підготовки майбутніх менеджерів повинно дати свої результати. Підготовка молодих фахівців на цих засадах, на нашу думку, є запорукою початку якісно нового етапу економічного й духовного розвитку нашої держави.

Література

1. Христианские начала экономической этики : сб. материалов международной интернет-конференции, окт. 2000 г. – М., 2001. – 255 с.
2. Прот. С. Слободский. Закон Божий для семьи и школы. – репринт. изд. – СПб. : Кифа, 2006. – 724 с.
3. Большаков А.С. Менеджмент : учеб. пособ. / А.С. Большаков. – СПб. : Питер, 2000. – 160 с.
4. Тхоржевська Т.Д. Православне виховання в історії педагогіки України / Т.Д. Тхоржевська. – К. : Наук. лінгв. ун-т, 2005. – 441 с.